

Nová európska smernica o sprostredkovaní v poisťovníctve

Ing. Dana Gergelyová
Národná banka Slovenska

Po desiatich rokoch účinnosti aktuálnej smernice upravujúcej sprostredkovanie v oblasti poisťovníckych produktov¹ uzrie v blízkej budúcnosti svetlo sveta jej nová verzia. Očakávať môžeme reguláciu rozsiahlejšiu a striktniejšiu, s ohľadom na slovenskú úpravu finančného sprostredkovania by však dopad novej smernice na naše subjekty mal byť vo väčšine oblastí minimálny. Na území Slovenskej republiky už takmer štyri roky platí legislatíva ustanovená zákonom č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, ktorá rešpektovala v tom čase najvyššie európske štandardy udávané smernicou MiFID².

Súčasná smernica o sprostredkovaní poistenia (IMD1) priniesla v roku 2002 prvú jednotnú európsku reguláciu sprostredkovania poisťovníckych produktov a zaistenia. Ide o nie príliš rozsiahly právny predpis, ktorý sa podrobnejšie dotýka len vybraných oblastí výkonu sprostredkovateľskej činnosti. Členským štátom tak bola vo veľkej miere ponechaná voľná ruka pri jej implementovaní do národných legislatív, t. j. uplatňuje sa požiadavka *minimálnej harmonizácie*. Takýto prístup je dôsledkom najmä výrazne odlišného historického vývoja jednotlivých trhov s poisťovníckymi produktmi v rámci Európy.

Potreba zohľadnenia praktických skúseností získaných z aplikácie IMD1, ako aj snaha o väčšiu harmonizáciu a postupné vytvorenie tzv. *level playing field* v oblasti sprostredkovania produktov na celom finančnom trhu – predovšetkým približovanie požiadaviek kladených na poisťovníckych sprostredkovateľov s požiadavkami na sprostredkovateľov podľa smernice MiFID – vyústili do návrhu úplne novej smernice upravujúcej sprostredkovanie poisťovníckych produktov a zaistenia (IMD2).

Prvý návrh textu smernice IMD2 zverejnila Európska komisia začiatkom júla tohto roku. V porovnaní s doterajšou reguláciou sa rozsah pôsobnosti navrhovanej úpravy výrazne rozširuje. Ambíciou je regulovať nielen sprostredkovanie poistenia, ako ho poznáme doteraz. Nová regulácia má pokrývať všetky distribučné kanály, teda aj priamy predaj. Vzťahovať sa má tiež na profesionálnu správu poisťovníckych udalostí a ich likvidáciu, čiže na činnosti, ktoré sú z pôsobnosti súčasnej právnej úpravy explicitne vylúčené. Regulovanými sa tak stanú mnohé fyzické osoby a firmy, ktorých činnosť špecifickej regulácii zatiaľ nepodlieha. Navrhnutý režim regulácie predpokladá najmä splnenie registračných požiadaviek vo vzťahu k príslušným orgánom dohľadu.

Sohľadom na vytváranie podmienok rovnakého zaobchádzania pri distribúcii poisťovníckych produktov ako takej, a tiež v záujme identickej úrovne ochrany klienta bez vplyvu zvoleného distribučného kanála, hodnotíme snahu o takto koncipovanú reguláciu vysoko pozitívne. Na druhej strane je v tejto súvislosti potrebné v návrhu smernice vy-

riešiť viacero technických nezrovnalostí. Kľúčová je najmä definícia samotného sprostredkovania poistenia. V súčasnom návrhu okrem doterajších činností pokrýva tak priamy predaj, ako aj profesionálnu správu poisťovníckych zmlúv a ich likvidáciu. Takúto koncepciu považujeme za pomerne problematickú a zbytočne mäťúcu.

Ďalšia zmena súvisiaca s rozširovaním pôsobnosti smernice IMD sa dotkne cestovných kancelárií ako spoločností distribujúcich cestovné poistenie. Tieto firmy budú po novom regulované, aktuálny návrh však počíta s uplatňovaním miernejšieho režimu v porovnaní so subjektmi vykonávajúcimi sprostredkovanie ako hlavnú podnikateľskú činnosť.

Za predpokladu splnenia niektorých vymedzených podmienok (napríklad výška ročného poisťovníckeho maximálne v sume 600 eur) by sa smernica nemala uplatňovať na sprostredkovanie poistenia viažuceho sa k ponúkanému tovaru; výnimka sa však neuplatňuje pri ponuke služby. Klasickým príkladom môže byť predaj poistenia proti poškodeniu okuliarov zakúpených v optike. Predajca okuliarov by v tomto prípade nepodliehal regulácii.

Zmeny sa očakávajú aj v informačnom balíku, ktorý bude sprostredkovateľ, resp. priamy poskytovateľ, povinný dať klientovi k dispozícii pred uzatvorením poisťovníckej zmluvy. Najvýznamnejšia sa týka povinného zverejňovania provízie, teda odmeny sprostredkovateľa od nadriadeného subjektu alebo priameho distribútora za výkon činnosti. Táto požiadavka sa má uplatňovať aj pri priamom predaji. Od prebiehajúcich diskusií sa očakáva vyriešenie viacerých sporných otázok, napríklad vyčísľovanie odmeny zamestnanca priameho distribútora za predaj produktu, keďže táto býva väčšinou zahrnutá v jeho pravidelnom príjme. Pre produkty neživotného poistenia sa navrhuje 5-ročné prechodné obdobie, počas ktorého bude klient s výškou odmeny sprostredkovateľa oboznamovaný len *na vyžiadanie*.

Ďalšou novinkou je regulácia predaja poisťovníckeho produktu ponúkaného ako súčasť balíka služieb. Spotrebiteľ musí byť informovaný, že jednotlivé produkty môžu byť zakúpené aj samostatne, pri-

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/92/ES z 9. decembra 2002 o sprostredkovaní poistenia.
² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi.

čom poskytnutý musí byť aj cenník jednotlivých položiek v balíku.

Dodatočná ochrana spotrebiteľa sa aplikuje pri produktoch investičného poistenia. Špecifické pravidlá sa týkajú identifikácie a manažovania konfliktu záujmov a taktiež rozsiahlejších informačných povinností. Na osobu poskytujúcu nezávislé odborné poradenstvo o poistných produktoch sa vzťahuje zákaz prijímať poplatky, provízie a iné peňažné výhody od tretej strany v súvislosti s poskytovaním služby zákazníkovi. Táto požiadavka je plne v súlade s už zavedenou slovenskou úpravou finančného poradenstva.

Pre viacero oblastí návrh smernice počíta s prijatím tzv. *delegovaných aktov*, ktoré upresnia a bližšie vysvetlia aplikáciu jednotlivých ustanovení v praxi. Vzhľadom na doterajšie ohlasy členských štátov je vysoko pravdepodobné, že požiadavka minimálnej harmonizácie sa bude uplatňovať aj v prípade IMD2.

Návrh smernice IMD2 bude v najbližšom období predmetom rokovaní Európskej rady (členských štátov) a Európskeho parlamentu. Na základe triológu týchto dvoch inštitúcií a Európskej komisie bude vytvorený návrh konečnej podoby smernice IMD2. K jej schváleniu by malo dôjsť v roku 2013. Dátum pre transpozíciu do národných legislatív zatiaľ nebol navrhnutý.

tím tzv. *delegovaných aktov*, ktoré upresnia a bližšie vysvetlia aplikáciu jednotlivých ustanovení v praxi. Vzhľadom na doterajšie ohlasy členských štátov je vysoko pravdepodobné, že požiadavka minimálnej harmonizácie sa bude uplatňovať aj v prípade IMD2.

RECENZIA

JOZEF MEDVEĎ A KOLEKTÍV BANKY – TEÓRIA A PRAX

Vydavateľstvo Sprint
dva, 2012, 576 strán

Kolektív autorov pod vedením prof. Ing. Jozefa Medveďa, PhD., prezentuje vysoko teoreticky, racionálne i pragmaticky spracovanú monografiu z oblasti bankovníctva, zameranú na ťažiskové témy komerčného bankovníctva, s prepojením na centrálné bankovníctvo.

Bankovníctvo má svoj racionálny základ v obchodovaní so širokým spektrom špecifických finančných produktov a služieb, ich efektívnej realizácii, pri optimálnom zladení ponuky banky a požiadaviek klientov. Bankovníctvo je permanentne sa vyvíjajúcou oblasťou v teórii i v praxi, determinovanou ekonomickými zákonitostami, trhovými vplyvmi a regulatornými zásahmi. Prirôdzene ho akceptujeme, optimalizujeme v danej ekonomickej realite a permanentne ho zdokonaľujeme a motivujeme k efektívnemu fungovaniu so synergickým efektom.

Ambíciou monografie je akceptovať a prezentovať uvedené skutočnosti, predostrieť čitateľom odborný exkurz do bankovníctva, stručným pohľadom na jeho vývoj, a poskytnúť systematizované informácie z oblasti obchodnej činnosti komerčného bankovníctva. Obsahuje logický sled odborných poznatkov, ktorý umožní čitateľom nielen strohý pohľad na bankové operácie, ale pomôže im pochopiť logiku bankových obchodov, poznať ich štruktúru a význam a pochopiť podstatu bankového podnikania v jeho samotnej podstate a v súvislostiach.

Rozhodujúca časť monografie je zameraná na komerčné bankovníctvo, na výklad a analýzu bankových produktov a služieb, aktívnych, pasívnych i neutrálnych bankových obchodov, procesov platobného styku a ich manažment. Záber a význam komerčného bankovníctva je pre ekonomiku nenahraditeľný a jeho štúdium a poznanie je nevyhnutné nielen pre pracovníkov v danom sektore, ale pre každý podnikateľský subjekt a pre každého občana.

Monografia splňa túto ambíciu, obsahuje teoretické i praktické poznatky v sumarizovanej a systemizovanej podobe. Konsolidovaný bankový sektor, bankové regulatórium, poslanie, vízie,

trendy a podrobná analýza štruktúry obchodov komerčného bankovníctva sú synchronizované v obsahu, pravidlách, procesoch i nástrojoch. Táto skutočnosť je jednoznačne základnou myšlienkou monografie.

Osobitný prínos autorov vidím v tom, že okrem základných tém komerčného bankovníctva veľmi správne akcentujú ťažiskové procesy súčasného bankovníctva (analýza a manažment rizík, stratégia v komerčných bankách, bankový marketing). Ďalším pozitívom je komplexnosť spracovania problematiky komerčného bankovníctva v štruktúre aj v rozsahu. Z hľadiska účelu publikácie je jej obsah vyvážený. Sú tu podané nielen základy bankovníctva, ale z hľadiska praxe aj analýza procesov bankových obchodov. Zvlášť je to dôležité pri pragmatickom chápaní fungovania, pri simulovaní bankových obchodov komerčnej banky.

Ani v tak rozsiahlom diele nie je možné zachytiť a analyzovať všetky jeho parciálne súčasti. Špecifické oblasti bankových činností, špecifické obchodné transakcie, postupy a procesy, ako napr. privátne, investičné bankovníctvo, manažment aktív a pasív banky, controlling, oblasť bankovej obchodnej politiky, sú špecifickým obsahom predurčené na osobitné spracovanie.

Predložená monografia je významnou teoreticko-praktickou pomôckou, výborným odborným a študijným materiálom, ktorý ponúka čitateľom veľmi komplexný pohľad na problematiku komerčného bankovníctva a bankárom ponúka prehliť si svoje vedomosti, systematizovať ich, chápať bankové podnikanie vo viacerých dimenziách, vnímať komerčnú banku v širokom kontexte bankových obchodov, procesov a vzťahov.

Publikácia prezentuje kvalifikovaný pohľad na spracovanú problematiku, predstavuje logicky, didakticky a obsahovo prepojený celok, so zvýraznením hlavných oblastí a abstrahovaním od menej podstatných súvislostí. Je spracovaná pragmaticky a transparentne. Je vhodná jednak pre špecifickú komunitu v oblasti vedy i teórie, pre študentov bankovníctva, ako aj pre širšiu odbornú verejnosť.

Ing. Jozef Porvazník, PhD.
Slovenská sporiteľňa, a. s.